

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZÁRKESTŐI SZÁLLÁS:

Ó-vár Vizi-utca, 231. szám, első emeletben

Megjelen a lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft
o. é. Hirdetési ár: soronként 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a ki-
adó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„A KOLOZSVÁRI KÖZLÖNYRE.”

Jövő április 1-jén kezdve lapunk folyama új évnegyedbe menvén át, méltóztassanak évnegyedest. előfizetőink megrendelésüket e hónap végeig megújítani, hogy példányaink számáról ahhoz képest intézkedhessünk.

Az előfizetési pénzek a kiadó hivatalhoz Stein János középutcai könyvkereskedésébe utasítandók.

A lapunk iránt folyvást emelkedő lelkes részvét csak serkenti igyekezetünket, hogy feladatunknak minél nagyobb buzgalommal felelhessünk meg. — Kolozsvárt, március 12. 1860.

A szerk.

Értesítés.

Szombaton márc. 31-én 1860 d. u. 5 órakor az erdélyi Múzeum-egylet igazgató választmánya harmadik tudományos ülését tartja a tanácsház nagy termében.

Kolozsv. márc. 29. 1860.

Elnöki meghagyásból,
Finaly Henrik titkár.

(D) Szemle. Van valami tiszteletre gerjesztő a magyar nemesség magatartásában, mely a század szellemének teljes és mély felfogására mutat. A 18-dik század bölcselétének s azt követett forradalmainak eredménye lön a szentírás azon törvényének érvényesítése, mely minden embert egy atya gyermekének hirdetett, s mely szerint már az alap keresztény hit gyökerét képezte az emberek jogegyesítménye.

Míg a cseh arisztocratia még csing rendi formáin, míg az ausztriai arisztocratia, a mint egy közelebből közreadott nemesi lap programjából ki lehet venni, korlátokat ohajt emelni maga és a nép közé, addig a magyar elfeledve régi pártkülzdelmeit, el régi arisztokratikus előítéleteit, tiszteletben tartja a század emberiség vívmányát.

Tudjuk, hogy a mult évtizedben az ellenzék hatályos

szót emelt az állam terheinek közössé tétele mellett, oly végezzél, hogy a több vállakra osztott teher, az egykori szolgánép terheit könnyítse. A mult évtized utolsó éveiben saját organján mondá ki a nemzet a bennlakók jogegyesítményét.

Es ez évtized egy küzdelmet hozott létre, nemes és békés küzdelmet a szellemi téren, a nemzet saját történelmi alapjain kívánta a reformokat, mit elméletben az olasz hadjárat utáni császári manifestum és miniszteri program is elismert.

De az európai journalistika e nézet mellett és ellen folyvást heves csatát vitt. Sokan túlmagyarázták a magyar programokat, egy rész annak egészen forradalmi, más rész egészen reactionarius irányt akart tulajdonítani. Azt hitték két pártelem működik: a forradalmi, mely hitetlen akar lenni a dynastiához, és az alconservatív, mely hitetlen akar lenni a század egyenjogúsító eszméjéhez, mely nem csak a nemzet, de a fő kasztok feudalszerű kiváltságainak visszavívására, s így a népjog elnyomására törekszik.

Ezen eszme annál inkább beleüszött a publicisták fejébe, mert míg kivételesen a magyarokra nézve a historiai jog érvényét megtagadták, azt nem tudták felfogni, hogy két párt, mely a mult évtizedben oly heves csatát folytatott, a kivívott eszmék színvonalára szállva el tudja felelni reminiscenciáit, s azt a conservatív pártot, mely a feudalizmus maradványa mellett még egy küzdött egy évtized előtt, nem tudják úgy képzelni, hogy az meggyőződés-sel engedett volna a század kívánalmának, s a többség akaratának.

Pedig a kik az alkotmányos érzést ismerik, jól tudhatják, hogy az alkotmányhoz szokott népeknél a többség által hozott törvény kötelezővé, s ezen kötelezettség meggyőződéssé szokott válni.

De az ily felfogást értő emberek jól belátják, hogyha például ma egy hatalomszó parancsolná, hogy a jobbágy-ság újra visszaálljon, s a nemesek adómentessége érvényre emeltesse, maga az, ki a mult évtizedben a legesőkönnyűsebben küzdött a „nem adózunk” elv mellett, most azt mondaná „nem lehet e szabadba tett nép többé jobbágygyá, s nem kell nekünk adómentesség a nép terhelésével.”

Igy a korlát, mely egykor a nemzetet pártokra szakította, most tökéletesen el van enyészve, legalább a régi ellenzék és alconservatív párt többé nem létez, s nem is létezhet, mert a mi e két pártot elválasztá, éppen a népjog eszméje volt, melyet most mindketten elismertek.

Ha nincs-e a magyarok közt forradalmi, nincsen-e a republicanus párt: azt nem tudjuk, sőt az utóbbit semmi esetre sem hisszük, de annyi tagadhatlan, hogy a mely pártokban mi is élünk, a régi ellenzék és conservatív pártok közt most nincs és nem is lehet nézetkülönbség. Mind a két párt monarchikus és alkotmányos érzésű; s ez mindent megmagyaráz.

Ezen eszméről közelebből igen lelkes fejtegetést hoz a nemes gr. Zay Károly a D. A. Zeitungban közreadott „Der Adel Ungarns (Magyarország nemessége) czimű cikkjében.

„A Times — írja a nemes gróf — minket közelebből az alconservatív magyarok vezére gyanánt mutat fel. Ez nagy tévedés; s mi ismételtük, hogy Magyarhonban nincsenek többé egyes pártok, itt mindenki a haza oltára előtt áll a testvéries jótéren. És midőn az alconservatívok az élők sorából eltűntek, ezeknek vezére is többé nem egyéb egy álomkép. Az alconservatívok ezen anniszor ismételt s kizsákmányolt emlegetésének végre is nincs más czélja mint az, hogy a magyar nemesség, mint olyan, teljesleg népszerűtlenné tétessék, s hogy azon még kevés rokonszenvis, melyet a történelmi és politikai reminiscenciák, melyeket társadalmi állása megőrzött, végképp megsemmisíttessék. Am a történeteket az Isten sem teheti meg nem történetké, a történelmi igazság szent lesz a mig valaki történetet ír; és a történelem mondja, hogy a magyar nemesség volt az: a mely 1278-ban a csaták terén verett áldozat a Habsburg ház nagyságának megalapítása végett;

a mely 1526-ban a Habsburg háznak átnyújtá Európa legszebb diademját: a magyar koronát;

a mely 1687-ben ennek ama koronát örökségül biztosította;

a mely 1741-ben a pragmatika sanctiót elfogadván a Habsburg-lotharingeni házra átruházta az uralkodói örök méltóságot;

a mely 1809-ben a francia császár minden ígéreteinek ellentétlve hiv maradt a dynastiához, hiv királyához,

s a mely 1848-ban jogerőre s lelkiismerete ösztönéből, előjogait önszántából feladta a hazának, magához emelte szabad akaratából polgár és paraszt honfarsát.

Mindezt Magyarország nemessége tette, és ő mindadig, mig ereiben életvére foly, méltó leendő őseihez azon pályatérre, melyet a hazaszeretet s kötelességérzet jelölt ki, és vért s vagyonát készséggel fogja áldozni dicsteljes czéljaért: Magyarhon boldogsága és nagyságaért.

MARI.

Beszély, id. DUMAS után D. D.

I.

Egy katonatiszti reggeli.

Julius 4. 1822...

(Folytatás.)

— Igen derek ember, úgy tetszik szerelmes állásába. Ő egy időben érkezett az uralkodói parancsra, mely őt kinevezte, látják önök, hogy nem vesztegeti az időt. Ő igen siet megismerkedni mindnyájunkkal uraim, következésképpen én meghittam őt ebédre, mert arra számított, hogy nem egy könnyen fogunk mi eloszlani napvilág. De értik önök? Ő a mint kocsijárolt leszállott, mindennel készen volt. Ő diszruhában tette utját. A manóba! egy látszik, hogy komolyasza magatartással fog viselkedni az alsóbbak iránt.

— Uraim! — szólék — Zodomirski meg fogja gondolni, hogy midőn magát legelőbb mutatja be az ezredesnél, kinek ezredében egy állomás elfoglalására jött, nem jelenhetett meg előtte egy a mint mi szoktunk mindnyájan — egyszerű tiszt kabátban.

— Pah! — szóla Belayef őrnagy — ki nem állhatom ezeket a divattiszteketeket s parade-katonákat; az ünnepléses öltözet jó akkor, midőn az uralkodó palotájában jelenünk meg. Azonban Mikaelovich Andrej! Őn nem mondá még el nekünk, hogy minő hatást gyakorolt önre ő?

— Talán; úgy hiszem, hogy érintettem azt önök előtt pár szóval — monda könyveden a segéd. — Ő igen csinos fiatal, ki a testőrség finom módját bírja, tudják önök! Ő igen tiszta francia nyelven szóla hozzám, s egy sereg udvariassággal halmozta el. Mondhatom önöknek, hogy ő egy kaczer gyerek, kinek szeméből látszik a salon-élet, egy koczkapadlaltapos, mint mindazok, kik Petersburgból érkeznek hozzánk. Azonban végre is azt hiszem, hogy derek gyerek, s vidáman fogja magát köztünk találni.

— A szép Ravenczki Mari jól volt értesítve. Már nyolcz nap előtt mondá ő, hogy reánk fogják küldeni ezen izetlen szépséget. De éppen jókor, önnek ismernie kell őt, ön kapitány — folytatá felem fordulva — ön szintén a testőrségtől jött hozzánk, ön és ő ugyanazon ezredben valának.

— Az igaz — feleltem — mi együtt tanultunk, neki kitűnő modora és igen nemes szíve volt; bajtársai szerették, s az egész világ jól volt vele. Nem tudom mi lett belőle mostanig, de akkor derek fiatal volt, csak hogy kissé ingerlékeny természetű s heves jellemű.

— A mit a kapitány mond, annak valónak kell lenni, mert Ravenczki uraszonny is ugyanazon véleményvel van felölle, ő erősíti, hogy ő igen híres párbajnok. Noli me tangere. No jól van, ő itt esodalt tárgya lesz, — monda Stamm, — a párbaj nálunk családi foglalkozás, és a két testvér sirja a mi boulogien erdőkben. ... Isten hozta Zodomirsky ur!

— És Stamm e szavakat látható ingerültséggel mondá mindvégig.

— Az ön feladata Stamm rajta boszút állani, — szóló az ezredesi segéd; — Zodomirski önre nézve legkellemetlenebb írt. Ha nem küldötték volna ránk egy olyan milyen kapitányt, főhadnagy Dimitri leendett kapitány és ön főhadnagy. Az Isten tudja most mikor kerül a sor önökre.

— Én örömet maradtam volna egy évvel tovább is az általam elfoglalt állásban, ha bár azt véleményem szerint már igen is régóta töltöm be, ha ez által, hogy ott maradtam, valamely jó bajtársamnak szolgáltam volna; de úgy hiszem, hogy éppen nem nézhetem jó szívvel, ha előmbé lépnek egy s más miniszternő cherubjai. No hanem Zodomirski ur legyen ember a talpán. Legyen ingerlékeny, ha olyan a vérmérséklete, vagy heves, ha olyan a jelleme, de nem velem szemben, mert fogadom, hogy megszelidítem őt.

— Ez az a ki tönkre jutott, s ott hagyta a testőrséget? — kérdé Naletoff zászlótartó.

— Jól van, igen tönkre jutott! — felelt Stamm — Ravenczki asszonyság mondja, hogy ő egy koros nagynénjéről örökölt holmit, körülbelül huszezer rubel értékig. Nem! ő mellbeteg a szegény ördög! s most megérte, hogy velünk egy asztal körül harminchat óráig tartó jó tilést foglaljon el; de ha családság, csalafaság nélkül áll szemben velünk, könnyen el fogja vesztetni mindazt, ami még fennmaradt lélekzetéből. Ah teregettét! Én neheztelen Zodomirsky kapitányra, de az özvegy Cluquet éppen nem figyel a mellbeteg

mentségeire, s megkésztíti a gyógyszerzt; ő csak egy receptet ismer: egy üveg champagneit ossz öt pohárra, idd meg rendre öt perez alatt, és a következő órákban tüstént ismételd az adagot, egész addig, míg a pin-czetok kiürül. Mi jó oleoson megérseggzünk hetenként hétszer, és önök tanui uraim, hogy Mikaelovich Andrej követelése szerint ez még nem elég. Minő szerencsétlenség, hogy nincs egy nappal több a hétben! halljuk helyb-hagyja ezt Mikaelovich Andrej?

— Ah az istenért! Távolság jár ön a valótól, Stamm! Ön tíz évvel kisebb mint én, mégis azt hiszem, hogyha visszatöltenék egy hordóba azon bort, mit megittunk, ön annyi hordóval múlva felül engem, a mennyi évvel én önt.

— Menjünk uraim, vonuljunk a játszószobába, s hordjuk be a megkezdett butel-lákat. Koloff felteríti az ebédet, mialatt mi játszunk.

Felkeltek az asztaltól, s a játszószobába mentek.

— Adjon bankot Belayef őrnagy, — monda Naletoff — s tegyen ki vagy száz rubelt maga elébe, annyi elég lesz, nem vagyunk felettebb falánkok: a tyuk is szemünkint eszik.

Az őrnagy letült, előhúzott zsebéből száz rubelt, az ezüstet vagy inkább papírt maga elébe tette, mindenik katonatiszt pénz vett elé, ugyanazon asztal mellett az őrnagy körül helyet foglalt.

Stamm alhadnagy, ki távol voltattól, hogy gazdag legyen, már hatvanadik rubelt veszté el egymásután, midőn Koloff jelenté:

— Zodomirsky százados!

II.

Az ujdón érkezett.

E névre, mely a szivekben annyi külön-böz érzelmeket bolygatott fel, mindenik rend-beszedte magát.

Az, kit Koloff bejelenté, látható lön az ajtónyílásban.

— Hadd menne a pokolba, — mormogá Stamm, oda téve hatvanadik rubelét az őrnagy elébe, s zsebében legmélyebben koto-rászván, hogy onnan előhúzhassan még vagy harminczat, negyvenet.

— Ön az végre! — kiálta az ezredesi segéd Mikaelovich Andrej, felkelve széké-

ről s Zodomirsky elé sietve — tessék be-jönni.

Azután felénk fordulva folytatá:

— Im önök új bajtárs Zodomirsky százados; ezek pedig itt mind jó gyerekek s derek huszárok, kik biztosítom önt, nem valnak az ország gyalázatára.

— Uraim! — monda Zodomirsky — én boldognak s büszkének érzem magam, hogy végre megértém a szerencsét beléphetni önök ezredébe; ez volt régóta minden kívánságom főczélja, hogy legyek itt „Isten hozott,” a mint önök udvariassága mondá nekem, és én a földön legboldogabb ember leszek.

Azonnal észrevevén engem, régi ismerősét annyi új bajtárs között:

— Ah jó szerencsét kapitány — folytatá felem nyujtva kezét. — Az Isten újból össze-vezevett. Reményem nem felelte ön el régi barátját?

Azon perezben a mint ő ezen szavakat mosolygva mondá hozzám, Stamm, kihez ő hátál állott, egy gyűlölettel teljes pillantást szegze reá.

En mit sem szólvá nyujtám kezem Zodomirskyknak. Kinos volt elgondolnom, hogy egy ember, ki köztünk senkinek sem vétett, s kinek minden vétke csak az volt a mit be-vallott, tudniillik, hogy kívánt ezredünkben szolgálni, mindjárt legelőbb is halállal lön fenyegetve e miatt.

En azonnal kész voltam védelmezni Zodomirskyt, és úgy viszonzám Stammnak azon tekintetet, melylyel amaz sújtani akarta, mintha halálos ellensége lettem volna.

Stamm a játékba tiltult; kockázott egy második osztást, s elveszte husz rubelt; ez az előtte levő özvegy hasonfele volt.

Senki sem szerette Stammot az ezred-ben, ő hideg és hallgatag volt, ő vagy saját hibája, vagy a miénk miatt soha egyikünk-ke sem volt bővebb összeköttetésben. A mi engem illet, az ő keserítésgeljes szavai Zodomirsky ellen, kit még nem ismert, s melyek kitüntették a feletti boszúságát, hogy látnia kell a mint elfoglalják az ezrednél megüritült helyet, reám a szó teljes értelmé-ben kellemetlenül hatottak; valóban hasonló rossz hatást gyakoroltak azok nemcsak reám, de mindnyájunkra.

(Folytatjuk).

Smek.

Buda, Kőszeg és Belgrád erődei- és falaitól, hol a becsületet és dicsőséget osztottuk. A viszály, mely 1832-től 1836-ig keményebben folyt, egy újonnan ébredt érzés kifejezése volt, mely azelőtt észrevétlenül szendergett, t. i. a nemzetiség érzése, mi mindkét rész előtt egyaránt szent volt. A harcnak vége van; a nemzetiség, ezen legszentebb kincs, nem jöhet többé kérdés alá, s egykori ellenfeinknek mint testvéreknek, mint egyenlő testvérek kölcsönös tisztelettel és szeretettel nyújthatunk jobbainkat. A történelem a tapasztalatok bányája. A szeretetlejes részvét, melyet a horvát szülőkódók Magyarország részéről tapasztalnak, szívünkben legmélegebb háláértet ébreszt.

— A „Protestans Egyház- és Isk. lap” Melancthon Filep halálának háromszázados évnapja megünneplésére ápril 19-én a következő értesítéssel hívja fel a magyar protestáns egyházakat. Mint bécsi lapok írják: „A magas cultusminiszterium f. hó 3-ikán a bécsi cs. kir. consistoriumok megkeresése következtében kinyilatkoztatta, hogy Melancthon Filep halálának napjának háromszázados ünnepét az összes császári birodalom evang. gyülekezetei akadály nélkül megünneplhetik. Ennek következtében a bécsi cs. kir. consistoriumok egyházkerületei evang. egyházaiban Melancthon halála napja (apr. 17.) után következő vasárnapon a célnak megfelelő ünnepély fog tartatni. Ausztria reformált gyülekezetei is csatlakozni fognak a Melancthon-ünnepélyhez. A protestáns napár már két évvel ezelőtt 1858-ki folyamában felhívta a magyar protestáns közönség figyelmét ez emlékeztető napra.

— A kolozsvári piaci templom körüli épületek lebontására s ezáltal a piac tágítása s szépitésére tett adakozások. (II. közl.) Hincz György 1000 frt, Dietrich Sámuel 1000 ft, Groisz Nándor 500 ft, Biassini Domokos 500 forintot, Dr. Szabó József 500 ft, Dr. Pataky Dániel 300 ft, Kiermayer Károly 210 ft, Dr. Szombathelyi Gusztáv 210 ft, Pál András rokonai 200 ft, Nemessányi András 200 ft, Groisz Gusztáv 200 ft, b. Wesselenyi Ferenc 200 ft, gr. Bethlen Károly 200 ft, Pattantyus Jakab 200 ft, Kovári László 160 ft, Gabor Antal 100 ft, Czirják Sámuel 100 ft, ifj. Pataky József 50 ft, Kállay Lajos 40 ft, Váradi József 40 ft, Benkő János 24 ft, Pál Antal 24 ft, Mike Sándor 20 ft, Gergely János 20 ft, Poó Adolf 10 ft. — Az első közléssel 14,432 ft.

Nemzeti színház. Szombaton márcz. 24-n a „Hugenották” opera 5 felvonásban Mayerbeertől. E hirhedeit dalmű most adatott előbb színpadunkon, a királyné szerepét Szerdahelyi Nelli, Valentinet Fridrichné, Pault Pauli, Neverszt Bodorfi képvisel.

Vasárnap márcz 25-én „Esmeralda” ballet, másodsor.

Hétfőn 26-án, a Doppler testvérek felléptével műverseny két szakaszban. A népes közönség igen elvált bájálva a művész testvér fuvalja által, kiket többször kihívással üdvözölt. Ilka nyitányát játszván a zenekar, Doppler Ferencet mint egy opera szerzőjét, kihívták s megjelenezték. Paulay nagy hatással szavalta Petőfi „Erdélyben” című költeményét. Pauli sok érzéssel éneklé „Muradj velem” című románcot, mit közölkésére ismételné kellett. Aranyvári E. bájoalán tánczolt komoly kettőt Montellával.

Kedden márcz. 27-dikén „Hugenották” másodsor a karaszemélyzet javára, Jekellafusi közreműködésével. A bört végnapját folytonos élvezetekkel tölti Kolozsvár, most Hauser, majd Dopplerék, majd Aranyvári, — de minthogy az ének a zenék zenéje, mindezeknek koronája Jekellafusi. Ma Raul szerepében nagy hatással énekel s játszott, de Fridrichné is (Valentine) szép sikerrel versenyzett vele az est dicsőségeért. Az előadás összességéből volt, mint az első, a mi természetes. A mi a hatást ronította, az volt, hogy többen nem tanultak jól be a magyar szöveget, s rosszul articuláltak. Különböznél mindnyájan szorgalmat s tüzet fejtettek ki.

Politikai hírek.

— Páris, márcz. 22. A „Constitutionnel” egy cikkben kijelenti, miszerint a francia csapatok visszavonulása Olaszországból nem annak következtetése, mintha viszonyok Franciaország és Piemont között megváltoztak volna, hanem annak jele, hogy Olaszország függetlensége véglegesen biztosítva van. — A hazavonuló csapatok egy részét Susán keresztül Savoyának, a másik rész a tengerpart hosszában Nizza felé veszi útját, s nem valószínű, hogy emitt úgy mint amott hosszabb pihenőre szállandnak meg, mielőtt aztán hihetőleg végleges ostromadás lesz. Ez megmagyarázhatja azon ellenparancsot, melyet a lyoni dandár kapott: a Lombardiában állt csapatoknak hazavonulása után a lyoni-dandár mindenesetre főlöszeges lett a természetes határok megszállására.

Ez elvonulás azért fontos, mert tényleges bizonyossága annak, hogy az Ausztria és Franciaország között legutóbbi folt tárgyalások eredményhez vezettek. Ezen tárgyalásokat Thouvenel egy jegyzőke nyitotta meg, melyben kijelenti, hogy az olasz népek szavazata lehetetlenül tévén a trónvesztett fejedelmek visszahelyezését, ezeket csak fegyveres erővel lehetne visszaállítani s csak idegen hatalommal fönttartani, mi a háborúnak francia céljával ellenkezőnek; minél fogva föl hívja az ausztriai kormányt, engedjen saját s az európai béke érdekében ezen eseményeknek s nyilatkoztassa ki, hogy Olaszországban a békét akarja, föltéve, hogy a dolgok az újban vont határok között maradnak. Ennek kijelentését Thouvenel annál inkább ajánl, mert az Szárdinaiára ugyszólván egész Európa előtt békés politikát szabna s azt minden Ausztria ellen ingerlő nyilatkozatok kikerülésére kénytelen, sőt Franciaországnak is alkalmat nyújtana Turinban a béke javára hatni. Gr. Rechberg ezen föl hívásra állítólag azt felel, hogy Ausztria a villafraanci béke óta sokkal több áldozatot hozott, minthogy szándéka lenne a háborút újra lángra lobbantani: de mindamellett kötelességének tartja Franciaország figyelmét azon áskálódásokra fordítani, melyek piemonti részről Velencében történnek. Franciaország mint látjuk békét kíván a föl szigeten előkészíteni; Ausztriára vonatkozólag a bécsi francia követ külön is biztosít a maga kormányát az adott békés biztosítások őszinteségéről, melyeknek föl tételeit azonban, mint fönt láttuk, maga Thouvenel jelezte ki, s mely föl tétel egyedül Piemonttól függ. Ezt illetőleg azonban Párisban szintén az volt az általános vélemény, hogy se Viktor Emanuel, se az ügyes minisztere nem szándékoznak

semmiesetre az annexio által vont határokon túl; nekik most, úgy hívek, fő érdekük nem az, hogy akár Ausztriát, akár a sz. széket megtámadják, vagy az e hatalmak elleni támadásokat előmozdítsák, hanem hogy Közép-Olaszországot szervezzék és a nyert eredményeket megszilárdítsák.

Páris, márcz. 21. A Savoyából érkezett küldöttség ma d. u. 2 órakor lön bemutatva a császárnak, ki a küldöttség elfogadhatása fölötti örömet fejezte ki. A császár válaszában tovább tartalmazta, Savoya és Nizza Franciaországhoz egyesítése elvileg el lenne határozva, s Piemont- s a népek ezen határ-kiigazításba (rectification de frontière) beleegyezése ki lenne nyerve. Ama hatalmasságokkal tárgyalások, melyek az 1815-ki szerződéseket aláírták, ezen kérdésnek kedvező megítélését (examen) engedik remélni, a hatalmasságok többségének részéről. A Svájczali barátság már szinte egy engedmény iránti ígéreterre vezetett, a területre vonatkozólag. Miután azonban a Savoyaiaknak a szédarábólástól (démembrement) idegenkedése fölismertett, Franciaország lemond ezen engedményről, azon szándékkal, hogy Svájc érdekeit megőrizze. Szombaton a küldöttség a Tuileriákban fog ebédelni.

Páris, márcz. 18. A „N. Pr. Ztg.” írja: „Róma e pillanatban sokkal inkább mint eddig föl pontját képezi az olasz kérdésnek, mi a francia csapatok elvonulása után új phazisba fog lépni. Mert azon eleinte kétségbe vont tudósítás, hogy a pápa e csapatok elvonulását ajánlotta, éppen oly alapos, mint azon másik, hogy Napoleon Lajos hajlandóan nyilatkoztatta magát ezen kívánság teljesítésére. Antonelli bíbornok mostani sür-gönye, melyben minden szö egy-egy igazság, a francia kormány és a pápai szék között a kiegyeztetési lehetetlenné tette, és miután Romagna birtokbevitelének ideiglenes elhalasztása Piemont által nem megoldás, hanem ellenkezőleg minden függőben hagy, akkor mind a pápa, mind a császára nézve, kinek kinek a maga szempontjából, cél szerű az elhatározást si-etelni. — Az „Opinion nationale” figyelemreméltó dolgokat ír: „Az egész Adriai szabad Olaszország de Verona ágyú által fenyegetve, kénytelen volt önmagába visszavonulni. Így értelemben el lehet mondani, hogy az olasz egység alapját a villa francai béke vette meg. Már megkezdődött a mozgalom, s annak le kell folynia. Midőn tehát a forradalom az egyházi állam többi részeire és Nápolyra is kiterjed, csak önfentartási ösztönök enged. Ezáltal Európát nyugtalaníthatja, s baráta is zavarba hozhatja ugyan, — de mindegy, az údv számára csak egy előre tett merész lépésben áll, és a francia kormánynak, mely csak azért kezdett háborút, hogy Olaszországot megmentse, s ezen szépséges végleges felszabadítását végrehajtsa szeretné, a nélkül, hogy kénytelen lenne másodsor is fegyverhez nyulni, a be nem avatkozás elvének fenntartása végett nem kell egyebet tennie, mint csapatait Lombardiából és Rómából visszavonni, és megengedni, hogy az északi szabadelvűség és déli önkény megkezdje egymással harcát.” A szabadelvűség diadala a „Opinion nationale” előtt nem látszik kétségesnek, és az önkény megbuktatása után Rómában és Nápolyban, „a Habsburg-ház azon meggyőződésre fog jutni, hogy Velence nem tartható tovább, s hogy az inkább teher mint nyereség Ausztriára nézve.” Föltehető, hogy döntő körökben ezen észjárás uralkodó, míg Rómában ellenben arról vannak meggyőződve, hogy a forradalom eredményei Európát végre beavatkozássra kényszerítendik. Somersét herczeg nyilatkozata az angol felsőházban, hogy az angol hajórajnak a nápolyi öbölben nincs más feladata, mint a nápolyi kormány által üldözött személyeket védelmezni, nyílt kibúvá. E célra egy fregatte is elegendő lett volna. Az angol kormány a közönségnél hamarabb vett tudomást a francia csapatok valószínű távozásáról Rómából, és minthogy a kitorést előre látta, azon helyzetbe akarta tenni magát, hogy az elhatározó pillanatban közbeszólhasson. Hogy a nápolyi dynastia ellen ellenséges szándékai volnának, jólértesült helyeken kétségbevonják, hol inkább azt tartják, hogy a londoni kormányt a Muráféle cselszövények aggasztják. — A mi Victor Emanuel excommunicatióját illeti, erre vonatkozólag a „Constitutionnel” nek Turinból következőleg írnak: „A második monitorium megkezdése alkalmával a királyi rögtön magához hivatta Calvayno lovag exminisztert, ki a politikai és vallás ügyeiben való mérsékeltisége által ismeretes. Az „Opinion Nationale” azt állítja, hogy Viktor Emanuel excommunicatiója esete az egyház jószágait és birtokait Szárdinaiában azonnal lefoglalata-landja. — Turinban azon hír terjedt el, hogy Bonaparte Lucian herczeg Napoleonnak egy, Victor Emanuelhez intézett sajátke-züleg írt levelével érkezett Turinba, melyben arra hívja fel őt, hogy Toscana önállósága iránt tekintettel legyen. Turinban azt hiszik, hogy Victor Emanuel engedni fog Napoleon ohajlásának s hogy Toscanában alkirályságot állítand.

Párisból írják: A francia lefegyverzés, mely eddig csupán a „Moniteur”-ben ment véghez, nem igen történik meg. Mert a mily cél szerűen volna a hadsereg létszámának leszállítása, miután a hadiszerek egyre szaporítottak, épp úgy bizonyos az is, hogy az utóbbi időben minden tisztól a szabadsági engedély megtagadtatott, mi több a Vaillant hadtest váza gondosan kiegészített. — A bonapartismus politikájához tartozik az is, hogy bizonyos szomszéd országokban, például magában Laxemburgban és a német Rajna vidékén is politikai ügynökök tartassanak.

— London, márcz. 21. A felsőház tegnapi ülésében Normanby marquis egyik legközelebbi ülésre több Savoyára vonatkozó indítványokat jelentett be. Az alsóházban Berkeley választási reformul a titkos szavazást indítványozza. Palmerston lord ellenzi ezen indítványt, mely végül 254 szavazattal 147 ellen elvettetik.

— A „Courrier du Dimanche” biztos forrásból hallja, hogy a pápa kérte Napoleon császárt, vonná ki a francia hadsapatokat Rómából. A szent atya kijelentette volna, hogy már érkezett a nápolyi királyi, hogy a szicíliai hadsapatokból erős helyőrségeket kapjon az egyházi államokba. Napoleon császár nem tett semmi ellenvetést a pápa kívánsága ellen; ő felsége kijelenté, miszerint kész, egyszerre visszavonni a francia sereget Lombardiából és Rómából. Ő kiadta a szükséges rendeleteket a teljes kiürítésre, de a végrehajtást addig nem akarja, míg a bécsi kabinet nem kötelezi magát, hogy nem fog ismét háborút kezdeni Piemonttal. E véget alkudozások kezdetek Napoleon császár és Ferencz József császár ő felségeik

közt. Ezen sorokat a „Patrie” fölveszi, s még ezeket csatolja hozzá: Azt erősítik, hogy a fenebbi tudósítások nem járnak messze a valóságtól, s a bécsi kabinet azon pontokra nézve, melyekre célzás történik, nagyon engesztelékeny szellem által látszik lelkesített.

Az „Ind. belge” párisi és turini tudósítói nem gondolják mégis, hogy a francia hadsapatok mostanság kivonulának Olaszországból. Az „Ind. belge” levelezője is megerősíti, hogy a szent atya csakugyan kívánta a francia hadsapatok kivonulását Rómából. A francziák császára nem tagadta meg a kívánt teljesítést, de azt kéri, Ausztria kötelezze magát, hogy soha sem fog beavatkozni. A bécsi kabinet ezen maga lekötelezését egy más kötelezésnek rendeli alá, mely szerint Piemont fogadja fel, hogy nem kísérel meg semmi támadást, sem a római államok, sem Nápoly, sem a Mincio ellen. „Látható ezekből — mond az „Ind. belge” — hogy a francia hadsapatok kivonulása oly nehezen teljesíthető föl tételektől függ, miszerint nem tekinthetni valószínűnek, hogy az egyhamar megtörténhetne.”

Azon hir, hogy a francia csapatok Rómából el fog-nának vonulni, nagy izgatottságot idézett elő a sz. városban; s másrészt minden tudósítás arra mutat, hogy ha a nápolyi csapatok úgy Róma mint Umbria és a Markok szilárd helyeinek megszállására kivonulandnak, nyomukban a forradalom lángja fog föllobbanni. Ezért az „Ind. belge” azt hívé, hogy mind a római udvar tartózkodni fog a végső rendszabályoktól, mind Nápoly czélszerűbbnek fogja találni saját belnyugalmáról gondoskodni. Nem tudjuk, vajjon a nevezett lap a végső rendszabályok közé sorolá-e az excommunicatiót is; ha igen, úgy e részben csalódott, mert az, mint a távirat értesít, Turiba csakugyan elküldetett. Fog-e az oly hatást előidézni, mely komolyabb következményeket idézhetend elő? nem vagyunk képesek megítélni; de hiszszük, hogy ha Piemont magát, mint a francia jegyzék mondja, csakugyan békés politikára kötelező, úgy ezen egyházi rendszabály nem nyújtand neki alkalmat a reá szabott mérsékletből kilépni.

Turin, márcz. 19. Tegnep kellett volna az excommunicatió kihirdetnie, egy államtanácsi rendelet kíséretében, mely által az érvénytelennek nyilvánítatik, mivel az ahhoz szükséges királyi exequatur hiányzik.

Nápoly, márcz. 10. Az angol lapok tudósításai innen igen komoran és nyugtalanítólag hangzanak. A „Times” levelezője, ki még a többek közt legmérsékeltőbb, többek közt így ír: „Az utolsó napokban a befogottak számát illető adatok nagyon különböztek, de egy pár százra mindenesetre mennek, s nagy határozottsággal beszélnek, hogy az illetők közt nem kevesebb mint 20 pap van. A tartományokban, biztos tudósítások szerint, a mult hét végeig 8—900 személy fogatott el, s ha az azóta történt befogatásokat hozzá számítjuk, úgy még sokkal nagyobb összeg jö ki. Bár a kormány nem mondá meg ez eljárásnak okait, mégis képzeltetnek, hogy indok és terv nélkül cselekedett volna. Állítják, hogy a kormány tudomást nyert arról, miszerint több mint 4000 fegyver lön Nápolyba s egy még nagyobb szám a vámhivatali facchinik segítségével a Dugliába becsempészve. Ez az oka, hogy annyi facchini lön befogva. — A brit követ márcz. 7-én audientian volt a királynál. Mit mondott az utóbbi, természetesen nincs tudva; de a követ kijelenté neki, mikép kötelességének tartá audientiát kérni, tanácsát fölajánlani s véleményét a jelen állapotokról nyíltan kifejezni. Véleménye az, hogy az utolsó rendszabályok nagy veszéllyel fenyegetnek. A király elismerte volna a helyzet veszélyességét, de egyszermind biztosítá, hogy e rendszabályok összeesküvések által parancsolva valának, mire Elliot viszonza, hogy ő, a király engedelmevel, kész Nápolyban mindenkit tanu-nyilatkozatok által összeesküvőnek bélyegezni. Ugyanazon nap Francia-, Spanyol- és Svédország követei is audientian voltak. Ugy beszéltek állítólag mint a brit követ, egyet közülük biztosított volna a király, hogy a rend fönttartásáról maga fog tudni gondoskodni.

Genova, márcz. 14. Egy genuai levélben olvassuk: Cialdini tábornok tgnap este 7 óra felé kapta a rendeletet távirai uton, hogy másnap korán reggel egész hadosztályával induljon Bresciából Romagnába. A hadügyminiszter egy, 40,000 főből álló hadtestet szervez, mely Közép-Olaszországba indítatik, és egy más 60,000 főből álló hadtestet egyesít, mi összesen 100,000 főből álló jólképzett hadsereget alkot, mi elég lesz arra, hogy szembe szálljon a nápolyiakkal, és az ausztriaiakkal, ha ezek a piemontiakat megtámadják. A kormány rögtön egy más hadtestet is indíthat meg, mely Alessandria mellett táboroz. Hájóhadunk, mely 6 vagy 7 fregatteből 4 vagy 5 gőzből áll, néhány nap mulva indul Livornoba, vagy a romagnai partokra, hogy az ellenséget hátulról fogja, s az osztrákok vagy nápolyiak kiszállítását megakadályozza. Ezen hájó-hadosztálynak Persano gróf lesz parancsnoka.

— Belgrád, márcz. 19. Mig azon hir jár, hogy a porta a nagyhatalmaknak, kivéve Angliát, ajánlatára, a szerb trón örökösét azon kikötéssel elismerte, hogy az csak Mihályra, Milos hg fiaira, ennek Szerbia körüli nagy érdemei tekintetéből lehet érvényes, addig a porta a legvégső elővigyázati rendszabályokhoz nyul, s mindig szorosabban szállja meg Szerbia, Bosznia és Bulgaria határait. Hogy ezen eljárással a nevezett országok, mikhez Montenegró is hozzá sorozandó, nem maradnak télen nézők, magától érthető. Ennek folytán teljes erőből fegyverkeznek. Bosznia, Bulgaria és Montenegróban semmi sem történik Szerbia tudta nélkül és viszont. Ezen országok politikai mozgalmi titkos levelezésben állnak. Mig ekkint a kormánykörökben nagyra nevelik a politikai igaztást, addig az egyes pártoknak kormányellenes fejei Szerbiában sem télenek, s titkos éji clubbülésekben keresnek tért külön törekvések számára. Szerbia jelenlegi állapota mindenesetre üdvöten, ugymond az „O. Z.” levelezője, s gyászos következmények nélkül alig is fog megtisztulni.

— Ujabbak. — Victor Emanuel király márcz. 22-dikén fogadta Ricasolit s kijelenté, hogy elfogadja a toskánai nép annexiói szavazatát. Közigazgatási önállóság mellett, egy közös parlamentnek kellend az államokat összekötnie. A király ugyanakkor aláírta a bekebelezési rendeletet.

A szárd terjeszkedésnek egyelőre határ van vetve ugyan, mint a „Constitutionnel” erősíti; hanem hogy ezért még nem éri étvágyát örökre lecsillapítva, kivált ha arra a szomszédok belálapotja ingerlőleg hat, mutatják gyors készülődése minden eshetőségre. A „Patrie” szerint ugyan is a toskánai

